

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

סע"ש 6602-08-17

1 27 מאי 2019
2

לפני:

כב' השופט עמיצור איתם

נציג ציבור (עובדים) מר יעקב מלול

נציג ציבור (מעסיקים) מר חיים בריל

התובעים רן אליה

ע"י ב"כ: עו"ד גיורא דבל

-

הנתבעים מדינת ישראל

ע"י ב"כ: עו"ד אמיר אדרי- פרקליטות מחוז ירושלים

3

פסק דין

4

5 1. התובע היה בהליכים מתקדמים לקראת קבלתו לקורס קב"טים במשרד החוץ.
6 כהכנה לכך, ביצעו הוא ומשפחתו מספר פעולות בלתי הפיכות. בסופו של יום
7 ביום פתיחת הקורס נודע לו כי לא יוכל להתקבל אליו בשל כך שלא עבר את
8 הסיווג הביטחוני הנדרש. התביעה נוגעת לשאלת אחריות המדינה לנזקים
9 שנגרמו לתובע כתוצאה מכך.

10

העובדות:

11

2. על מרבית העובדות שררה הסכמה ונפרט אותן בקצרה:

12

3. התובע החל בהליכי המיון לקורס בתחילת שנת 2013. לאחר שעבר את השלבים

13

השונים ובהם ראיונות אישיים, בדיקות כשירות והגשת טפסי סיווג בטחוני,

14

נודע לו ביום 10.11.13 כי עבר את השלב הסופי ונשלח אליו זימון ל"קורס אחיד"

15

אשר אמור היה להתחיל ביום 12.1.14.

16

4. במסגרת זו הובהר לו (נספח 1 לתצהירו), לוי"ז המשך ההליכים ובהם יום קליטה

17

ביום 8.12.13. אין חולק כי הקורס אמור לארך כשלושה חודשים ולאחריו שלב

18

של הכשרה נוספת בת חודשיים. ההכשרה בתנאי פנימייה מלאים ולא ניתן

19

לעבוד במסגרתה. אחרי ההכשרה אמור מי שעבר את הקורס לצאת לשליחות

20

לחו"ל מטעם משרד החוץ.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

סע"ש 6602-08-17

5. בשלב זה פנה למעסיקו באותו מועד, הודיע לו על קבלתו לקורס ואף בירר עמו בדבר זכאותו לפיצויי פיטורים. התובע התבקש על ידי המעסיק להמציא אישור כי אכן הוא יוצא לשליחות מטעם משרד החוץ. לאור זאת פנה אל הגב' רמית ריגל במשרד החוץ וביקש ממנה אסמכתא על תחילת עבודתו במשרד (סעיפים 9-11 לתצהירו). ביום 1.12.13 הומצא לתובע לבקשתו מכתב בזו הלשון "הריני לאשר בזה כי מר רן אליה... יועסק במשרדנו החל מתאריך 17.12.13 במסגרת קורס הכשרת אבטחה. הנ"ל מיועד לצאת מטעם חטיבת הביטחון במשרד החוץ לשליחות בחו"ל בכפוף להצלחתו של רן בקורס ההכשרה".
6. התובע ומשפחתו ביצעו מספר פעולות כגון: ביטול הסכם השכירות בדירה בה התגוררו, פינוי ואחסון חפציהם ומעבר למגורים זמניים, ומציאת סידור לכלבתם. זאת, לטענתם בהתבסס על המכתב האמור ועל התייעצות שנערכה עם מר איציק רגיואן שהיה ממונה באותה עת על קליטת העובדים (סעיף 15 לתצהיר התובע). בנוסף, רעיית התובע אשר עבדה באותה עת במשרה אשר החוזה בה הסתיים, נמנעה מלגשת לוועדת קביעות מאותה סיבה לטענתה.
7. ביום 8.12.13 נערך יום קליטה במשרד החוץ שם מילא התובע טפסי קליטה כעובד. באותו יום נודע לתובע לראשונה כי ייתכן שקיימת בעיה עם הסיווג הביטחוני שלו. לטענתו, פנה בעניין זה אל הגב' ריגל והיא אמרה שאכן קיימת בעיה אולם ש"הכל בסדר" ושימשיך כרגיל.
8. מנגד, לטענת הגב' ריגל (סעיף 12 לתצהירה) היא הבהיר באותה עת לתובע כי הליך הגיוס לא יושלם עד שלא יתקבל הכשר בטחוני. בחקירתה (עמ' 11 שורה 8) הבהירה כי אמירה זו נעשתה במעמד של כל המועמדים לקורס.
9. ביום 6.1.14 התקיים יום היערכות במתקן בו אמור היה להתקיים הקורס. ביום זה נערך בוחן כושר (אותו עבר התובע בהצלחה) והונפק לתובע תג כניסה.
10. ביום 8.1.14 (ימים ספורים לפני פתיחת הקורס) קיבל התובע שיחת טלפון מגב' ריגל בה נמסר לו כי עליו לעבור בדיקת פוליגרף כתנאי לכניסתו לקורס.
11. מתצהירו של גורם בשירות הביטחון הכללי (התובע ויתר על חקירתו) עולה כי לוח הזמנים בנוגע לבדיקה הביטחונית לתובע היה כזה: לידי הגורם הרלוונטי האמון על בדירת התאמה ביטחונית הגיע תיקו של התובע ביום 14.11.13. נמצא כי נדרשות השלמות שונות של מסמכים ואלו התבקשו ממשרד החוץ. כלל המסמכים הושלמו רק ביום 1.1.14 ונפתחה בדיקת התאמה ביטחונית. ביום

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

סע"ש 6602-08-17

- 1 8.1.14 התקבלה החלטה על ביצוע בדיקת פוליגרף לתובע. ביום 9.1.14 נערכה
2 לתובע שיחת הכנה לבדיקת הפוליגרף וזו נערכה בפועל ביום 12.1.14. אין חולק
3 כי התובע כשל בבדיקת הפוליגרף ולא התקבל לבסוף לקורס.
- 4 12. אין חולק כי בבדיקת הפוליגרף נערכה לתובע רק ביום 12.1.14 כאמור, **יום בו**
5 **אמור היה להתחיל את הקורס**. התובע התייצב לפי ההנחיות עם ציודו לקורס
6 אשר אמור היה להיפתח באותו יום. רק באותו יום כאמור נודע לו כי לא עבר
7 את בדיקת הפוליגרף וכי לא יוכל להשתתף בקורס.
- 8 13. התובע טען כי שילם בגין אחסון תחולת דירתו למשך שנה וכי הוא ומשפחתו
9 הוסיפו בתקופה זו להתגורר באופן ארעי אצל בני משפחתם. בעניין זה מצאנו
10 את גרסת התובע מהימנה. לטעמינו אין בהערות על גבי חוזה השכירות של
11 התובע משום הוכחה שחזר להתגורר בדירה בחודש יולי 2014 ומדובר ככל
12 הנראה בטעות בתאריכים.
- 13 **הכרעה:**
- 14 14. החובה לנהוג בתום לב במשא ומתן לכריתת חוזה עבודה היא ברורה. במיוחד
15 כאשר המעסיקה היא המדינה, מתפרש המונח תום לב כמילוי בסבירות גם של
16 חובות יידוע והבהרה של ההליכים הנדרשים ומשמעותם לעובד, על מנת שיוכל
17 לכלכל את צעדיו במשא ומתן ולהימנע מנזקים (ראה עע (ארצי) 7758-10-11
18 **משטרת ישראל נ' מרעי בהג'ת** וכן קביעות בית הדין האזורי באותו עניין).
- 19 15. לאור העובדות שהוצגו מעלה אין לנו ספק כי התובע זכאי לפיצויי הסתמכות.
20 בשום מקום בטיעוני וראיות המדינה לא הובהר מדוע היה צורך להגיע למצב בו
21 התובע מתבשר על אי התאמתו לקורס **ביום האחרון ממש**. אדרבא, מתצהירו
22 של נציג השב"כ עולה כי האחריות לכך מוטלת על משרד החוץ אשר לא העביר
23 טפסים במועד או על השירות עצמו אשר פתח בהליכי הבדיקה הביטחונית בשלב
24 מאוחר למדי. טענת המדינה כי הייתה זו השנה הראשונה בה משרד החוץ קיבל
25 אחריות על ההליך וודאי אינה רלוונטית לשאלה אם כלפי העובד נהגו כראוי.
- 26 16. אין כל ראייה כי כלפי התובע בוצע הליך סדור וסביר של יידוע מוקדם בדבר
27 הסיכונים שהוא מקבל על עצמו. אדרבא, כאמור הונפק לו מכתב המאשר כי
28 "ייעסק" במשרד החוץ. אכן מכתב זה ניתן לבקשת התובע אולם אין בכך כדי
29 להפחית מן העובדה שהתובע ראה זו גושפנקא רשמית לקבלתו לעבודה. באותו
30 מועד בו הונפק המכתב כלל לא היה ידוע על בעיות כלשהן בהתאמתו

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

סע"ש 6602-08-17

- 1 הביטחוניות. לא הוצג לפנינו כל מסמך המזהיר את התובע או את המועמדים
2 האחרים לקורס מנקיטת צעדים בלתי הפיכים עד לקבלת הכשר ביטחוני. גם
3 הדברים שנאמרו לו בעל פה לא הוצגו כדברים ברורים חד משמעיים ומשכנעים
4 אלא כאמירת אגב של הגב' ריגל לקבוצה של אנשים. עובדה היא כי התובע שהוא
5 לכל הדעות אדם מן היישוב, לא ראה בדברים תמרור אזהרה מספיק על מנת
6 להימנע מביצוע אותן פעולות.
- 7 17. מכל מקום, אין ספק כי התובע נדרש לביצוע אי אלו צעדים דרסטיים על מנת
8 להיערך לשינוי באורחות חייו- קורס ממושך בתנאי פנימייה ולאחריו יציאה
9 לשליחות בחו"ל. אין ספק כי היה נדרש מן המדינה לו פעלה באופן סביר, לסגור
10 את כל הקצוות הנוגעים לשליחות זמן מספיק מראש. הדבר לא נעשה. יש להעיר
11 כי התובע העיד שהתייעץ בעניין על מר תורג'מן וקיבל את ברכתו ואישורו
12 לביצוע הפעולות שביצע. מר תורג'מן לא הובא לעדות והדבר פועל לרעת הנתבעת
13 בעניין זה.
- 14 18. טענות המדינה כי המדובר בקורס ממיין ולתובע לא היה כלל אינטרס הסתמכות
15 דינן להידחות. העדה מטעם המדינה העריכה את אחוז הנושרים מן הקורס
16 בעשרה אחוז לערך ומדובר בסיכון סביר ובסבירות גבוהה כי התובע היה עובר
17 את הקורס.
- 18 19. מה נכלל במסגרת פיצויי ההסתמכות של התובע:
- 19 20. אובדן הכנסה: אנו מסכימים עם התובע כי הוא זכאי לפיצוי בגין אובדן הכנסה
20 לחודשי הקורס. בהקשר זה יש לזכור כי התובע התפטר מעבודתו והדבר היה
21 מוכרח. עם זאת התובע אינו זכאי לפיצוי בגין שכרו הקודם אלא בגין השכר
22 שהיה משתכר בחודשי הקורס. לא היה חולק כי מדובר על שכר של 7,600 ₪
23 לחודש. התובע זכאי אפוא לפיצוי בשיעור זה בגין חמשת חודשי הקורס המיועד.
24 מכיוון שאין חולק כי לאחר שלושה חודשים קיבל דמי אבטלה בשיעור 70%
25 משכרו הקודם (הסכום לא הוכח בדיוק אולם הוא מגיע ל6650 ₪ לפי חשבונו)
26 הרי שהוא זכאי בחודשים אלו להפרש בלבד בסך כ- 1000 ש"ח לחודש. בגין
27 אובדן הכנסה זכאי אפוא התובע לסך מעוגל של 23,000 ₪. אשר לאבדן הכנסה
28 מעבר לתקופה זו לטעמינו אין לראות בכך פיצוי הסתמכות ומדובר בזמן סביר
29 דיו על מנת להיערך למציאת תעסוקה חדשה (השווה תעא (י-ם) 2568-08 מרדכי
30 אלישע נ' מדינת ישראל - משרד החוץ).

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

סע"ש 6602-08-17

21. נזק בגין הליך המיזון: מדובר בראש נזק לא ברור. התובע ממילא לא היה רשאי להסתמך על כך שיעבור את הליך המיזון וכל ההוצאות הוצאו לצורך הסיכוי שיתקבל ובידיעה שייתכן שלא כך יהיה. התביעה בעניין זה נדחת אפוא.
22. נזק בגין אחסון תחולת הדירה: כמו לעניין אבדן ההכנסה גם כאן אנו סבורים כי קו הגבול הנו קו חמשת חודשי הקורס המיועדים. מעבר לכך היה די זמן לתובע להתארגן ולמצוא דיור חלופי. (אדרבא, המגורים אצל בני משפחה גם חסכו כסף במובן הכלכלי). על כן התובע זכאי בעילה זו לפיצוי בסך 1585 ₪.
23. אובדן הכנסה לאשת התובע: אשת התובע עבדה בבנק. תקופת החוזה שלה הסתיימה ובאותו מועד הייתה בחופשת לידה. הדרך להמשיך לעבוד בבנק היא מעבר של וועדת קביעות. וועדה כזו נערכה לטענתה ביום 4.12.17 אולם היא נמנעה מלגשת אליה בהסתמך על מכתב משרד החוץ האמור. לטעמינו אין לראות באובדן הכנסה זה נזק שנגרם כתוצאה מאופן ניהול המו"מ בין הצדדים.
24. אין ספק כי התובע היה חייב לעזוב את עבודתו עובד לפתיחת הקורס והיה חייב להודיע על כך מראש למעסיקו הקודם כחוק. לעומת זאת העובדה שאשתו לא ניגשה לוועדת קביעות הייתה נמהרת ואיננו משוכנעים בקשר בינה לבין האירועים המתוארים. גם לתובע ולאשתו היה ידוע כי קיים לכל הפחות סיכון מסוים שלא יעבור את הקורס. בהקשר זה איש לא דרש מגבי אליה להפסיק לעבוד והיא יכולה הייתה לקבל קביעות בבנק ולהמשיך לעבוד לכל הפחות במשך חודשי הקורס. אין לקבל את העובדה שעצם ההשתתפות בקורס דרש ממנה להפסיק לעבוד בשל היעדרות התובע. ניתן היה למצוא גם פתרונות וסידורים אחרים. אין גם וודאות לגבי השאלה אם הייתה מתקבלת בקביעות לבנק אם לאו. בנסיבות אלו אנו סבורים כי הדרישה לפיצוי חורגת מגבולות פיצוי ההסתמכות בשל הפרת החובה לנהוג בתום לב במסגרת משא ומתן. עם זאת עניין זה יובא בחשבון בהמשך בהקשר של עגמת נפש.
25. אובדן פיצוי פיטורים: רכיב זה נזנח בתצהירי התובע ולא הוכח. ממילא לא מצאנו לקבל את תחשיב התובע בעניין זה. שכרו של התובע היה מורכב ממספר רכיבים אשר לא ניתן לקבוע בוודאות שכולם היו נחשבים לצורך פיצויי פיטורים- ללא ראיות בעניין זה. בנוסף לפי התלושים שהגיש, הופרשו לו סכומים לקופת גמל לפי מפתח כלשהו ואמור להיות לזכותו סכום בקופה ברכיב הפיצויים. ככל שקיים בעניין זה פער התובע יכול להיפרע ממעסיקו הקודם.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

סע"ש 6602-08-17

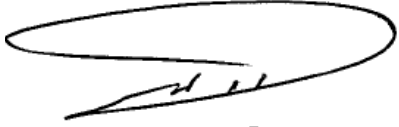
- 1 מעבר לכך, לא שוכנענו כלל כי מדובר בנזק שניתן לתבוע. התובע תכנן ממילא
2 להתפטר ללא זכאות לפיצויים. ממילא לא התנהלות המדינה במסגרת המו"מ
3 גרמה לנזק בעניין זה. לו היה התובע ממשיך לעבוד לא היה זכאי לפיצויים ולו
4 היה מתקבל לקורס מצבו בעניין זה לא היה גרוע יותר ממצבו בעת שמצא עבודה
5 חדשה. התביעה ברכיב זה נדחית אפוא.
- 6 26. **עגמת נפש**: פיצוי בגין עגמת נפש ייפסק במקרים נדירים עם זאת בשורה של
7 מקרים דומים נפסקו פיצויים בגים עגמת נפש בשל הפרת חובת תום הלב בניהול
8 מו"מ. **התרשמו שראו נגרמה לתובע ומשפחתו עגמת נפש משמעותית**. התובע
9 ומשפחתו הסתמכו על שינוי לטובה בקריירה אשר נקטע באבו. ההיערכות
10 לשליחות הצפויה גרמה להם לביצוע פעולות בלתי הפיכות של עזיבת מקומות
11 עבודה ומגורים מסירה של כלבה אהובה ואילצה אותם להתגורר אצל בני
12 משפחה, תוך פגיעה בתחושת הערך העצמי אשר נדרש זמן לשיקומה. כל אלו
13 מצדיקים פיצוי.
- 14 27. מנגד, ראוי לזכור כי המדינה כשלה אך ורק בביצוע הליך היידוע הנדרש אולם
15 אין ספק כי מבחינה מהותית לא נפל דופי באי הכללתו של התובע בקורס. כמו
16 כן היה קיים מכללא, סיכון מסוים ומובנה בכך שהתובע לא יעבור את הליכי
17 הקורס שהם הליכים ממיינים- כך שעוגמת נפש מסוימת הובאה בחשבון
18 לכתחילה. (ראה בנסיבות דומות עב (ת"א) 10322/02 **דוד אברזון נ' אייל בן עמי**;
19 סע (חי') 42448-05-10 **יגאל כהן נ' הוט-מערכות תקשורת בע"מ** וכן עניין
20 **מרדכי אלישע** (האמור))
- 21 28. בסיכום ובראי הפסיקה במקרים דומים, מצאנו לנכון לפסוק לתובע סך של
22 15,000 ₪ ברכיב זה.
- 23 29. בנוסף המדינה תשלם שכר טרחה בסך כולל של 6000 ₪ והוצאות משפט בסך
24 כולל של 1500 ₪.
- 25 30. לקראת חתימה מצאנו לנכון לקרוא לגורמים הנוגעים בדבר, משרד החוץ
26 ושירות הביטחון הכללי לבחון מחדש את ההליכים המוקדמים לשיבוץ
27 בהכשרות האבטחה. כפי שעלה מן העדויות מקרים כשל התובע אינם נדירים
28 ופעמים רבות מוצאים את עצמם מועמדים לקורס, נפלטים ממנו ביום הראשון
29 מסביבות שונות. לטעמינו הדבר מצריך שינוי באופן שתהיה למועמדים השונים
30 וודאות סבירה די זמן מראש ויימנע מהם ביצוע פעולות בלתי הפיכות לשווא.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

סע"ש 6602-08-17

- 1 31. המדינה תגיש לתיק בית הדין עד 1.7.19 עותק מצונזר של פסק הדין אשר ניתן
 2 לפרסמו. עד לאותו מועד פסק הדין יהיה בדלתיים סגורות.
 3 32. זכות ערעור כדין לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים.
 4
 5 ניתן היום, כ"ב אייר תשע"ט, (27 מאי 2019), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.
 6 "ההחלטה נחתמה בידי נציגי הציבור ועותק נמצא בתיק בבית הדין. לצדדים מופץ עותק בחתימה
 7 אלקטרונית של השופט לבדו".
 8

 נציג ציבור יעקב מלול

 נציג ציבור חיים בריל

 עמיצור איתם, שופט
 איתם בריל

- 9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

